

Eén op de acht Nederlanders recreëert wel eens naakt, maar slechts een deel daarvan durft daarvoor uit te komen

'Steeds als ik uit de kleren ga, vier ik de vrijheid'

Media en reclames overspoelen ons met blote en halfblote lijven. Toch is helemaal naakt een van de grote taboes. Naturisten signaleren de opkomst van een nieuwe preutsheid.

Tekst: Oswin Schneeweisz **Foto's:** Jacqueline de Haas, Marco Hofsté

En, hoe voelt het?' vraagt Hendrien Landeweer lachend terwijl ze het bootje op koers houdt. Het is donderdag 24 juni. Het laatste zuchtje wind strijkt over het water van het Gooimeer als we onze kleren uitdoen. Het moest ervan komen. Wie zich begeeft in de wereld van het naturisme, kan niet zelf in de kleren blijven en dus leg ik voor het eerst van mijn leven in het bijzijn van onbekenden mijn schaamte af. Het voelt onwennig, zo'n eerste keer. Je voelt je kwetsbaar. Wat een verschil maakt een paar centimeter textiel uit! Alsof het poedelnaakte lijf anders registreert. Je ervaart elk zuchtje wind, het door de zon gewarmde houten dek voelt lekker aan mijn billen. De laatste zonnestralen strelen de tedere plekken die anders altijd bedekt blijven.

Gevoelens van vrijheid en ongemak wisselen elkaar af. Ik voel de priemende blikken van twee heren in een kruisend bootje. Ze kijken ons besmuikt lachend na. Heel even voel ik mij een bezienswaardigheid. „In elke naturist schuilt in zekere zin ook een rebel,” zegt Hendrien. „Naturisme is immers ook een daad van verzet tegen de conventies. Ik zal mensen er echter nooit op ongepaste wijze mee confronteren. Mij zie je niet naakt in de achtertuin liggen als mijn burens dat niet willen, maar als ik in de natuur ben op een plek waar niemand er last van heeft, wil ik vrij zijn. Dan heb ik lak aan al die regeltjes die de samenleving ons oplegt.”

Hendrien Landeweer (56) is voorzitter van de Ledenadviesraad van de Naturisten Federatie Nederland (NFN). Dat 'naturisme' vindt zijn oorsprong in Duitsland aan het begin van de vorige eeuw. Het is een vernieuwingsbeweging, een reactie op de

in rap tempo veranderende industriële samenleving. In ons land wordt het in de jaren '20 via Duitse dienstmeisjes geïmporteerd, pas in 1946 werd het Verbond van Nederlandse Naturisten Zon en Leven opgericht. 'Wij willen een betere mensheid en betere samenle-

ving,' luidt de beginselverklaring. 'De bevrijdende werking van het naturisme vergemakkelijkt het inzicht in het recht op vrijheid, recht en welvaart van alle mensen.'

Aan idealen geen gebrek. De echte naturisten houden er een radicale levenshouding op na. Men ziet af van alcohol en tabak, streeft naar eenvoud en soberheid, gebruikt weinig tot geen dierlijk voedsel en cosmetica is taboe.

Deze eenvormigheid bestaat niet meer bij de naaktlopers. Hier en daar is nog een vereniging waar niet gerookt mag worden en waar 's avonds een fles biologisch perensap opengaat in plaats van een fles goede wijn, maar geitenwollensokkengedoe leeft nauwelijks meer onder naturisten. Het ideaal om dichtbij de natuur te staan bleef, maar de wellness-cultuur heeft ook hier haar intrede gedaan.

Op camping De Vrijgaard in Zeevolde geeft naturist Jan Willem Barneveld (59) tegenwoordig massages. Hij vindt het zelf ook opmerkelijk: „Vroeger was er onder naturisten een taboe op fysiek contact. Dat deed je niet: uit respect voor de ander, maar ook uit angst dat de ander weleens opgewonden zou kunnen raken. Door de opkomst van de wellness-cultuur gaat men tegenwoordig lichamelijk ietsje gemakkelijker met elkaar om. Dat ik hier sta te masseren vindt niemand vreemd. Wat verder veranderd is? Er is meer luxe gekomen op het terrein. Vroeger kon je hier nog niet eens je biertje koud houden, elektriciteit kwam pas een jaar of tien geleden. Nu hebben we een echt clubgebouw met bar, tv en keukentje. Het sanitairgebouw heeft vloerverwarming en we zijn bezig met de aanleg van een sauna. We houden het echter basic. Het is tenslotte een natuurcamping.”

De advertenties in het verenigingsorgaan liegen er ook niet om: touroperators bieden luxe wellness-reizen aan naar Florida, Frankrijk en Griekenland. Een Duitse zakenman heeft recentelijk

zelfs een naturistenhotel geopend in Turkije. „Een mijlpaal,” zegt Henk Jan Kamerbeek, directeur van de NFN. „Een naturistenhotel in een moslimland. Dat geeft wel aan hoezeer de na-

turistencultuur in beweging is en moderniseert.”

Het geeft ook aan hoezeer de idealen van vroeger zijn verdwenen. Hoe groen is het om met een vliegtuig naar Turkije of Florida te reizen en daar naakt in een stroomvretend bubbelbad te zitten? „De moderne naturist is vooral een rustzoeker,” zegt Kamerbeek. „Het milieubewustzijn onder onze leden is nog steeds erg hoog, maar tegelijkertijd zijn ze meegegroeid met het welvaartsniveau van onze samenleving.”

Vroeger maakten verenigingen de dienst uit in de federatie, tegenwoordig telt de NFN meer individuele dan verenigingsleden. „Dat is een duidelijke trend,” zegt de directeur. „Momenteel telt de NFN 15.000 verenigingsleden, tegenover 55.000 individuele leden die door de adviesraad worden vertegenwoordigd. Dat zijn mensen die helemaal niet op zoek zijn naar een verenigingsgevoel. Die willen gewoon lekker bloot naar een rustige camping.”

Rust is het enige wat ontbreekt op het terrein van De Vrijgaard. De camping van de vereniging VRIJ ligt verscholen in de landerijen van Flevoland. De jongerenvereniging van de NFN organiseert er vandaag een volleybaldag. Zonder zwemkleding je lichaam door de zon laten bruienen, daar kan ik inkomen. Maar waarom zou iemand in hemelsnaam bloot willen-volleyballen?

„Omdat het fijn is samen leuke dingen te doen en naturisten doen dat

nu eenmaal het liefst in hun blootje,” zegt de secretaris van de jongerenvereniging, **Carlijn de Maat (20)**. De Maat kreeg het naturisme van huis uit mee. „Ik was vanaf mijn geboorte al een klein naakt-

lopertje. In mijn puberteit, toen mijn lichaam veranderde, vond ik het niet zo

: prettig. Ik heb een jaar lang met een handdoek rondgelopen, en mijn ouders deden daar niet moeilijk over. Die begrepen dat het een kwetsbare fase was. Als het naturisme wordt afgedwongen, haak je als jongere af."

De jongerenbeweging telt driehonderd leden, waarvan er tachtig actief aan evenementen meedoen. „We zitten echt niet bloot in een boom te mediteren hoor,” zegt De Maat. „We doen alles wat andere jongeren ook doen. Dat we dat liever bloot doen, schept een bijzondere band. Je kunt je niet langer verschuilen achter je trendy outfit. Naakt vallen alle subcultuurtjes weg en ben je wie je bent. Daardoor ga je anders met elkaar om. Natuurlijk kijken we naar elkaar, maar als bloot zijn normaal is, heeft dat niets met seks te maken. Mijn ervaring is dat wij veel opener met elkaar over seksualiteit praten dan geklede jongeren, omdat →

volleybal spelen. Voor mij is het de normaalste zaak van de wereld, maar met vrienden praat ik er niet over. Dat hou ik liever privé. Die denken toch maar rare dingen.”

Hendrien Landeweer heeft me meegenomen naar het Laakse Strand in Flevoland. Een paradijselijk strookje natuur langs het Nijkerker-nauw. Hier en daar ligt tussen het riet een bloot stelletje te bakken in de zon, een man alleen of een gezin met kinderen. Voor een dergelijke toplocatie is het opmerkelijk rustig. Een paar meerkoeten stuiven met tumult weg als wij naakt te water gaan. Het is ontegenzeggelijk een andere ervaring om het wier langs het naakte lijf te voelen kriebelen. Het geeft een gevoel van vrijheid, van evenwicht met de natuur. Maar de naturalistische idylle lijdt al snel schipbreuk. „Homofiel, homofiel,” klinkt het luidruchtig als een bootje vol opgeschooten pubers langsvaart.

Het voorval maakt duidelijk hoe groot de kloof kan zijn tussen de idealen van het naturisme en het onbegrip in de buitenwereld. „Naturisme gaat over beleving,” zegt Landeweer. „Over hoe je je wilt verhouden tot de natuur en je medemens. Als je naakt bent, sta je in een andere verhouding tot elkaar. Je bent kwetsbaar, maar om kwetsbaar te durven zijn is kracht en zelfvertrouwen nodig. Zonder kleren beleef je een gezamenlijke kwetsbaarheid en daardoor ontstaat een veilige ruimte voor echt contact. Het heeft voor mij alles te maken met jezelf durven zijn. Als je te veel vasthoudt aan de ouderwetse ideologie krijgt het iets geforceerds. Naturisme moet zorgeloos zijn: gewoon lekker genieten van de natuur en de sociale contacten. Elke keer dat ik uit de kleren ga, vier ik de vrijheid.”

En ook zij ziet de wereld veranderen. Landeweer signaleert een nieuwe preutsheid. „In de jaren '70, toen in ons land de eerste officiële naaktstranden opengingen, was het taboe op bloot minder groot dan nu. Op het textielstrand kijken ze je tegenwoordig aan als je topless ligt te zonnen en in de sauna zie ik plotseling allemaal mensen met badjassen en handdoekjes in de weer. Er zijn zelfs vrouwendagen in zwembaden. Dat is toch iets van de jaren '50?

„We durven niet meer 'imperfect' bloot te zijn,” zegt Landeweer, „want de TMF-cultuur dringt ons allerlei uiterlijke normen op. We mogen niet te veel haar, maar ook niet te weinig hebben. Wie geen *sixpack* heeft is niet *cool*. Vraagstukken omtrent wel of geen

FEITEN & CIJFERS

2 miljoen

Aantal Nederlanders dat regelmatig bloot recreëert: op het naaktstrand, in de sauna of in de achtertuin.

70.000

Aantal naturisten dat is aangesloten bij de Naturisten Federatie Nederland (NFN).

55.000

Aantal individuele leden van de NFN.

15.000

Aantal verenigingsleden van de NFN.

→ het taboe weg is. Omdat we elkaar accepteren: dik of dun, groot of klein.”

In de deuropening van het clubhuis staat James. De 21-jarige is een van de weinige allochtonen onder de naturisten. „Ik ben een halfbloedje. Mijn vader is Nederlander en nam me soms mee naar het naaktstrand. Mijn moeder is Surinaamse en moet er niets van hebben. Ik denk dat de drempel voor echte allochtonen nog heel hoog ligt. Ik zie hier geen Marokkaanse familie bloot

hoofddekking zijn onderwerp van politiek debat geworden. De samenleving verandert. We voelen ons niet meer veilig bij elkaar. Misschien is dat wel waar het naturisme in essentie over gaat: je veilig voelen bij elkaar."

De oudere verenigingsnaturalisten hebben de beweging zien vergrijzen en veranderen. De laatste hobbel - het toelaten van mensen met tatoeages en piercings - is inmiddels ook genomen. Al zijn met name grote tatoeages en piercings door de geslachtsdelen nog onderwerp van discussie. Op sommige campings tref je bij de receptie een bordje 'piercings niet toegestaan'. Andere terreinbesturen hebben na verhitte vergaderingen besloten dat ze mee moeten met de moderne tijd en als naturalist iedereen in zijn waarde dienen te laten.

„Naturisme is voor veel mensen tegenwoordig gewoon bloot kamperen. Niet meer en niets minder," zegt Kees den Heijer in een interview in het NFN-verenigingsblad *Uit!*. Den Heijer runt al 25 jaar een camping in Zuid-Frankrijk. In hetzelfde artikel snijdt hij een ander 'eigentijds' dilemma aan: kindermisbruik. Den Heijer: „Als er vroeger een klein kind in een toiletgebouw rondliep, werd het meteen geholpen. Nu laten de mensen het kind links liggen, uit angst iets verkeerd te doen."

„De sociale controle op onze terreinen is groot," zegt Henk Jan Kamerbeek.

„Ik durf gerust te stellen dat kinderen hier veiliger zijn dan op een textielstrand. Toch vind ik dat we over dit soort thema's transparant moeten communiceren. Je mag je niet verschuilen achter je heg en je toegangspoort. Dat hebben naturalisten wat mij betreft te lang gedaan."

Zijn grote frustratie? Als er iets onzedelijks is gebeurd op of bij een open-

baar naaktstrand, de automatische reflex van de gemeentebestuurders is: sluit het naaktstrand. „Naturalisten hebben hier niets mee van doen," zegt Kamerbeek. „Maar elke keer moet je weer onterecht in de verdediging."

De zon kleurt het water van het Nijkerkernauw. Terwijl een eenzame fuut stilletjes voor ons strandje op het water dobbert, schuift ver weg een partyboot voorbij in een wolk van gegalm. Daar gaat de echte wereld met zijn disco-dreun, gebral en André Hazes. Het paradijselijke naakte bestaan op ons strand mag dan van korte duur zijn - want ook wij zullen straks weer moeten aansluiten in de file en de rat race van het echte leven - deze wereld is wel op orde. Zonder regeltjes, conventies, taboes en standverschillen. „Daar gaat het om," zegt Landweer. „Juist die gelijkwaardigheid met de omgeving geeft mij een intens gevoel van vrijheid en geluk."

De fuut zoekt elders zijn heenkomen, de gevoelens van schaamte en ongemak zijn verdwenen. Bloot zijn is eigenlijk heel gewoon. ■

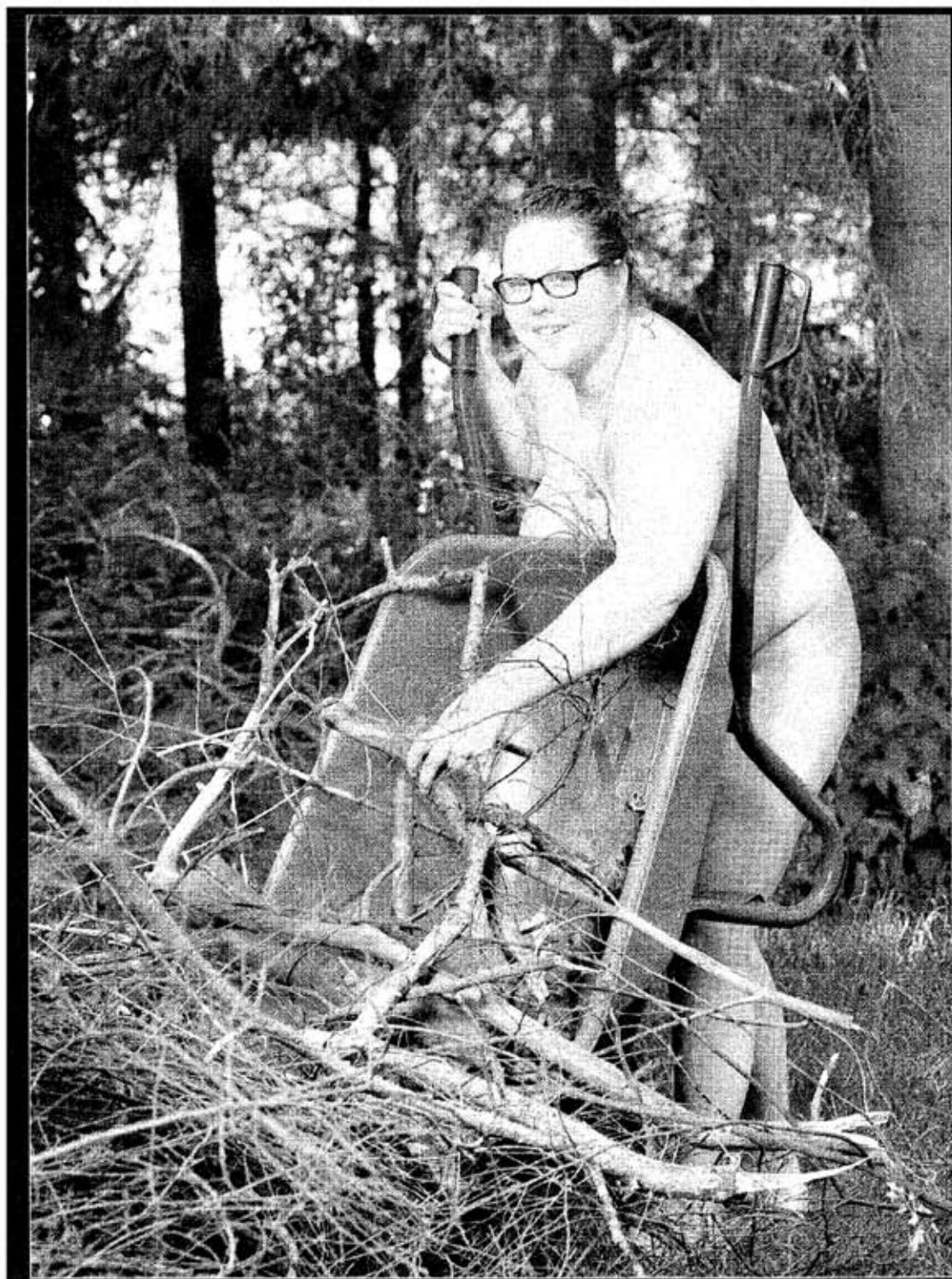
Onder het motto 'Naakt is geen punt' voert de Naturalisten Federatie Nederland campagne om de bekendheid en acceptatie van naturisme te vergroten.

Sympathieke actie? Lid worden van de NFN kost €24 per jaar. Het magazine *UIT!* verschijnt vier keer per jaar.

www.nfn.nl

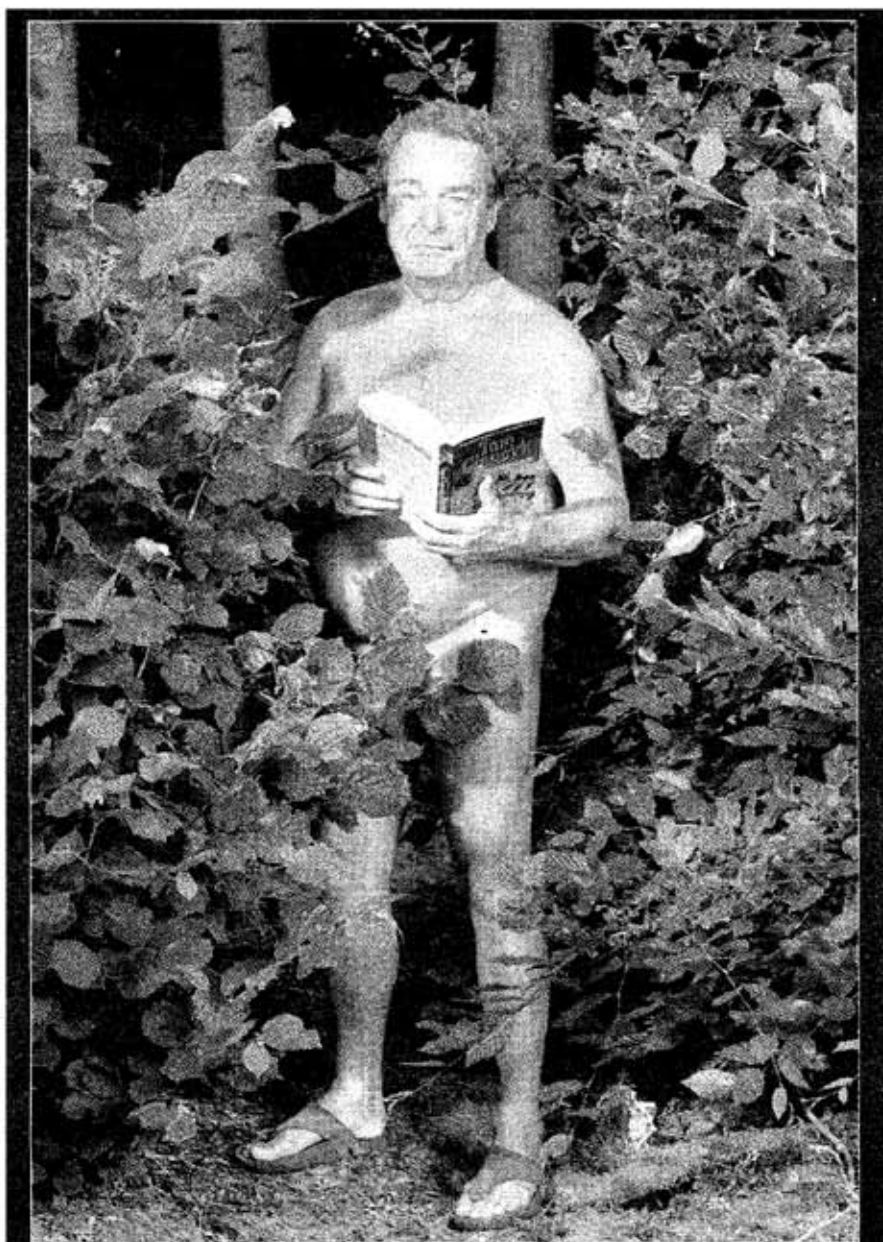

Hendrien Landweer: „Om kwetsbaar te durven zijn is kracht en zelfvertrouwen nodig."

“

Carlijn de Maat: 'Je kunt je niet langer verschuilen achter je trendy outfit. Naakt vallen alle sub-cultuurtjes weg en ben je wie je bent.'

“ Jan Willem Barneveld: 'Door de opkomst van de wellness-cultuur gaan we nu lichamelijk iets gemakkelijker met elkaar om.'

Bloot: Wat mag volgens de wet?

Op 27 april 1973 lieten twee naturalisten zich verbaliseren om een proces uit te lokken. Met hun vrijspraak werd het eerste naaktstrand gelegaliseerd, dat op Callantsoog. Maar pas in 1985 werd naaktrecreatie in ons land officieel toegestaan. In dat jaar werd een wet aangenomen die bepaalt dat naaktrecreatie alleen strafbaar is op plaatsen die daartoe niet geschikt zijn.

Er zijn in ons land tachtig naturalistenverenigingen en -organisaties actief, die beschikken over ongeveer zestig terreinen, campings en recreatieparken. De oudste verenigingen dateren uit de jaren '40 en dragen namen als 'Zon en Leven' en 'Lichtbond'.

Niks om het lijf

Onlangs verscheen *Bloot!*, een boekje waarin dertig Nederlandse campinggasten vertellen over bijzondere belevenissen op Creuse Nature. Deze Franse naturalistencamping bestaat al ruim dertig jaar en is in Nederlandse handen. (Uitgeverij Vooruit, €14,95)

De naakte waarheid:

7 redenen om naturalist te worden

1 Naturalisme geeft een gevoel van vrijheid en verbondenheid met de natuur.

2 In je blootje vallen alle statusverschillen weg en lijkt de wereld een stuk harmonieuzer.

3 Je hebt de beschikking over de mooiste en rustigste strandjes, waarbij het ook makkelijker parkeren is. De massa zit op het textielstrand.

4 Naturalisme verbreedert. De sfeer op een naturalistenstrand is een stuk vriendelijker dan op een textielstrand.

5 Naturalisten zijn schoner en milieubewust. Ze ruimen hun troep op en maken zelden herrie. Op de strandjes en campings zit je dus niet tussen andermans zool.

6 Het is een gemakkelijke manier om streeploos bruin te worden. Geen gehannes met te strakke bikini's en natte zwembroeken.

7 Beetje overgewicht, lichamelijk gebrek of geamputeerde borst, naturalisten kijken je er niet op aan. Je voelt je snel prettiger op het naaktstrand dan op het textielstrand.